

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De Fontibus Doctrinae moralis. II. De praecipuis
ejusdem Fundamentis. III. De Peccatis. IV. De Legibus. V. De summario
dilectionis Praecepto. VI. De primo decalogi Praecepto. VII. De secundi
decalogi Praecepto

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput I. Ostenditur ab Evangelio christianae moralis regulas esse
petendas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53562](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53562)

SECTIO II.

DE
FONTIBUS MORALIS SANÆ.

CAPUT I.

*Ostenditur ab Evangelio Christianæ Moral
Regulas esse petendas.*

De recentioribus Casuistis plerisque conqueri
mibi jure licet verbis iisdem, quibus
olim Deus per Prophetam suum de Judæis que-
rebatur: *Duo mala fecit populus meus. Me de-
reliquerunt fontem aquæ vivæ, & foderunt sibi
cisternas dissipatas, quæ continere non valent
aquas (Jerem. I.).* Vivum veritatis fontem,
sacras videlicet Litteras, Traditionem, Conci-
lia, sanctosque Patres dereliquerunt, ut novos
sequerentur Auctores, qui cisternis dissipatis,
quæ continere non valent aquas, vel unde cor-
rupta tantum hauritur, comparari merito pos-
sunt. Hinc pro salutari potu venenatum Lecto-
ribus suis propinant, qui pro refectioe mor-
tem illis affert, aut veræ pietatis ignem in ipsis
extinguit. At illud magis deplorandum, adeo
illos errorem suum non agnoscere, dum vere-
res tutosque duces deserunt, ut potius errorem
suum prædicent jactentque. Hinc omnes pro-
diere errores, quibus Ethicam Christianam cor-
rumpere diabolus nititur. Auctor quilibet dum
certas regulas deserit, nec sibi necessario sequen-

Godeau Theol. Mor. Pars I,

E das

das arbitratur, chimæras quascumque nugasque excogitat, quibus aliorum inventa superet.

Non hanc Apostoli veteresque Patres inveniunt: norunt Christum in Evangelio testantem a semetipso non loqui quidquam: *A meipso non loquor* (*Joann. 14.*) sed id loqui, quod a Patribus didicit, suamque non esse illius doctrinam, sed eius qui eum misit. Prophetarum sententias ille affert, non modo ut se Messiam prober, verum etiam ut morum doctrinam explicet: quem admodum de divortio, circa quod quæstiones illi proponebant Scribæ & Pharisei, Genesios verba allegat. Sanctus Paulus, reliquique Canonici Scriptores sacris litteris passim utuntur: qui Apostolos sunt secuti, eorum Epistolas referunt; nullusque apostolicus Concionator fidele vehementius ad pietatem se inflammaturum putabat, quam si Apostolorum verba proferret eorumque doctrinam sectaretur. Sancti Cyprianus, Doctrina moralis, sancti Gregorii Nazianzeni, ceterorumque Græcorum Latinorumque Patrum non est eorum inventum; Evangelio, Traditione sacrisque Canonibus illa nititur. Omnes identidem sentiunt de cupiditate, de mundi amore, de ambitione, de avaritia, de usura, de luxuria a semetipsis numquam discrepant, neque actionem eandem modo licitam, modo vitatam docent.

Certum est nobis Dei Filium non modo credendi certam & indubiam regulam tradidisse, verum etiam recte operandi. Non enim solum Christiano fides sufficit; sed oportet ut fides hæc

hæc per dilectionem operetur, quemadmodum inquit sanctus Paulus: *Fides quæ per caritatem operatur* (Gal. 7.). Sicut nostræ fidei Scriptura sancta norma est, ita & morum. Id sanctus Paulus scribens ad Timotheum, in cujus persona Episcopos omnes, Doctores, animarumque Rectores monebat, paucis verbis docet: *Omnis Scriptura* (inquit 2. *Timoth. 3.*) *divinitus inspirata, utilis est ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum in justitia: sive juxta Græcum textum: Utilis est ad doctrinam, ad redargutionem, ad correptionem, & ad institutionem quæ est in justitia.* Omnia verba hæc oportet perpendere: *Omnis Scriptura divinitus inspirata est canonicis Scriptoribus;* id est a Spiritu sancto, qui nihil a semetipso loquitur, sed quod a Filio accepit: *Ille de meo accipiet* (Joan. 16.). Si Scripturæ sanctæ Spiritus sanctus est Auctor, divina illa est regula. Quomodo igitur recentiores Casuistæ illam negligere & deserere possunt, ut Casuistas alios, sicuti solent, tantummodo consulant? Non enim frequenter verus vel novum Testamentum in eorum libris citatur. At sacrarum Litterarum auctoritate eorum sententiæ niti deberent, ut eas Lectoribus suis persuaderent; verum pro Evangelio vel sancto Paulo novos Casuistas allegant, & auctoritatum numerum potius quam pondus exquirunt (a).

Præ-

(a) *Quid iniquius, quam impia sapere? Sed in hanc insipientiam cadunt, qui, cum ad cognoscendam veritatem aliquo impediuntur obscuro, non ad prophetas*

Præterea notandum, hoc loco sanctum Paulum veteris Testamenti libros præcipue commendasse; nam præterquam quod non cuncta adhuc Evangelia prodierant, libros illos Apostolus commemorat, in quibus ab infantia ejus discipulus fuerat eruditus, quod ad veteris Legis libros tantum pertinet. Verum quamvis Testamenti veteris libri nostrorum morum sint regula; tamen peculiari quodam modo novi Testamenti libris id convenit. Ultra Scribarum & Pharisaorum justitiam abundet justitia nostra necesse est, ut inquit Christus: *Nihil ad perfectum adduxit lex (Hebr. 7.)*; perfecta autem lex est Evangelium. Debent igitur christiani Doctores novum Testamentum discere, hincque regulas regendarum animarum sumere, si fideles & videntes duces esse cupiunt, non cæci & cæcorum duces; etenim si vetus tantum Testamentum legerent, non autem novum, bonos fortasse Hebræos, non veros Christianos efformarent. Quid igitur sperandum superest, si a Philosophis tantummodo Moralia Principia sumunt, aut ab Auctoribus, qui solum hos sequuntur humanæ sapientiæ doctores tam sæpe a Christo damnatos? Honestos tandem Ethnicos dumtaxat efficient. Verum etsi juxta Stoicorum regulas illos effingerent,

---

ticas voces, non ad apostolicas litteras, nec ad evangelicas Auctoritates, sed ad semetipsos recurrunt; Et ideo magistri erroris existunt, quia Veritatis discipuli non fuere. S. Leo Epist. 24. alias 10. ad Flavian. Episc. Quis novos quosdam Casuistas a Magno Leone propheticè correptos non putet?

gerent, melior in eorum actibus adesset ordo, magis a voluptatibus temperarent, magis mundi pompas & divitias aspernarentur. Etenim neque Zeno, neque Philosophus quilibet alius, neque Epicurus ipse, si bene explicetur, hominum cupiditatibus fræna laxarunt, ut postremi sæculi Casuistæ peregerunt. Senecæ libri longe magis ad virtutem excitant, & christiane magis (ut ita dicam) loquuntur, quam recentiores isti Casuistæ.

Novum Testamentum non utile modo est ad ea docendum, quæ ad fidem moresque pertinent, ad corripiendum, ad arguendum; sed omnino est necessarium, unusque hic liber est, qui hæc omnia auctoritate summa docere potest.

Multifariam (inquit Apostolus *Hebr. 1.*) *multisque modis olim Deus loquens patribus in Prophetis: novissime diebus istis locutus est nobis in Filio: cujus verba adhuc permanent, nobisque ab Evangelii Scriptoribus sunt tradita, & hæc credendi ac recte vivendi lex est, quam Ecclesia accepit, fidelibusque proponit. Propterea ubi antiqua habebantur Concilia, thronus erigebatur, supra quem statuebatur Evangelium, ut hoc pacto palam testarentur Patres, se juxta illud fidei, morumque quæstiones velle decidere. Ad harum hodie decisionem, si recentiores plerosque Casuistas audiamus, sufficeret alicujus ex ipsis librum habere præ manibus, & juxta eundem cunctas disputationes fieri. Non ita sane sanctus Augustinus existimat, dum sic scribit *Tract. 3. in Joan. : Nos itaque sic audiamus Evangelium, quasi præsentem Dominum.**

Non ideo solum scriptum est Evangelium, ut quid nobis *credendum* sit intelligamus, verum etiam ut quid nobis sit *agendum* discamus; imo verò bonos mores apertius, quam veram fidem docere videtur. *Cæpit Jesus facere, & docere (Act. I.)*. Et se nobis exemplum dedisse testatur, ut ejus sequamur vestigia: *Ut quemadmodum ego feci, ita & vos facietis (Joan. 17.)*. Institutionem nostram & exempla ab Evangelio, non a Casuistarum libris petere debemus: ibi quid singulis conveniat, ut suis quisque recte fungatur officiis, cunctasque acquirat virtutes est intuendum. *Evangelium*, ait sanctus Ambrosius, *non solum fidei doctrina, sed etiam morum est magisterium*. Est illud veluti speculum, inquit sanctus Gregorius magnus; *ibi enim fœda, ibi pulchra nostra cognoscimus, ibi sentimus quantum proficimus, ibi, a profectu quantum longe distamus*. Sanctus Bernardus ita pariter de Evangelio loquitur: *Speculum veritatis nemini blanditur, neminem seducit; talis in eo se quisque reperiet, qualis fuerit, ut nec ibi timore trepidet, ubi non est timor, nec male lætetur cum male fecerit*.

Peccatores oportet arguere, eisque suam in Deum ingratitude, infidelitatemque exprobrare. Quo aptius modo, quam Evangelii verbis hæc omnia præstabimus? Vim quamdam, robur, & energiam Evangelica habent verba, qualem nulla sanctorum quorumlibet hominum verba possunt habere. Quamdiu homo cum homine loquitur, potest hic alteri resistere, & argumenta argumentis opponere; at Jesu Christi
voci

voci, qui per Evangelium loquitur, nullus hominum potest resistere.

Neque præcepta solum virtutis ac sapientiæ Evangelium docet, verum etiam ad altiorem sapientiam, perfectioremque virtutem assequendam consilia nobis suppeditat. Quis liber alius hanc assequendæ perfectionis viam docet, videlicet sua vendere, pauperibusque elargiri, Christum sequi, ejusque crucem ferre? *Sunt verba, (inquit sanctus Bernardus Serm. in hæc verba Ecce nos &c.) Ecce nos reliquimus omnia, quæ contemptum mundi in universo mundo, & voluntariam persuasere paupertatem. Hæc sunt quæ Monachis claustra replent, deserta Anachoretis. Denique Evangelium est mare (ait sanctus Ambrosius) in quo divinæ gratiæ plenitudo est; Evangelium est mare, de quo Martyr ascendit; Evangelium est mare, in quo Hebræus evasit, & Ægyptius submersus est. Recentiorum Casuistarum volumina tam ingentia mare quidem vocari possunt; sed ibi reptilia, quorum non est numerus (Psalm. 103.).*

C A P U T II.

*In Conciliis Moralis Christianæ sunt
quærendæ Regulæ.*

Post sacrarum Litterarum auctoritatem Ecclesia semper veluti suam regulam Traditionem est secuta, quæ in Conciliis & sanctis Patribus reperitur. Generalia Ethicæ Christianæ principia, quæ immutabilia semper sunt, sacræ Litteræ tradunt; sed cum augetur fidelium nu-